

Plătește-ți abonamentul restant, dacă vrei se
întri în 1 Octobrie în împărăția Calicului.

Ev. Marcu.

CALICUL

humor și satiră.

Apare la prima fiicărei luni în Sibiiu.

Abonamentul: Pentru Austro-Ungaria pe an 3 fi., pe $\frac{1}{2}$ an 1 fi. 50 cr., pentru România pe an 7 franci, pe $\frac{1}{2}$ an 3.50. Inserțiuni: De un șir petit 6 cr. și 30 cr. timbru.

Abonamentele, manuscriptele, inseratele etc. se adresează la: Redacțiunea Calicului în Sibiiu.

Calicul și Asociațiunea Transilvană în Reghinul-săsesc.

Sas-Regen, sau Reghinul-săsesc, se numește un oraș din valea Murășului, unde odinioară a plouat Sasi. După cum se vede n'a plouat mulți. Cu toate este, Sasii fac majoritatea locuitorilor din Reghin. Ei guvernează această localitate, și prin urmare și etimologii dela Gazeta Transilvaniei, care derivă Reghinul dela „regens“, au dreptate.

Nu știu odată cu Sasii, mai nainte sau mai târziu, în Reghin a plouat și Români. Plouă asta sigur a fost rară, dar' trebuie că au căzut mari picături, pentru-că Români din Reghin au ieșit groși la pungă.

Unguri neaoși sigur n'a plouat pe teritoriul Reghinului. Ovrei plouă mereu, și fie-care dispune deja de un capital de 5 pițule, pentru-ca nobila rasă alui Arpad se pótă prinde cu timpul și'n acest ținut rădăcini patriotice.

Românii din Reghin au învitat asociațiunea transilvană pentru literatura română și cultura poporului român estan la ei. Și unde'i asociațiunea transilvană, acolo trebuie se fie și Calicul. De aceea, ce eu de astădată scriu, scriu din vârful nasului meu, până unde'mi ajunge vederea ochi-

lor, fără concursul ochilarilor, cu care popa Fulea face oamenilor scurți la vedere sfestăni în valóre de 5 până la 6 floreni.

Ce geșefturi a făcut asociațiunea transilvană în Reghin nu știu. Eu m'am întâlnit cu ea numai în cintirimul gr. cat. unde făcea un parastas. Cui a făcut parastasul nu știu, pentru-că ușa, înaintea căreia îl făcea, era încuiată. Se țice însă, că ar fi făcut bune geșefturi. A adunat o grămadă de bani, și unde's bani, acolo'i și literatură și cultură destulă. Am mai auzit și aceea, că inteligența română din Deva își sparge capul despre modul, cum se primească adunarea generală a asociațiunii transilvane pe anul viitor în mijlocul seu. Unii inteligenți vreau adecă s'o primească pe o ușă, și alții vreau s'o dee pe altă ușă afară.

Public strein a fost mult cu ocasiunea adunării generale a asociațiunii transilvane în Reghin. Cluj Mai bine reprezentat a fost Blajul. Dintre canonici, ce e drept, n'a fost nici unul, dar' profesori și advocați câți peri în palmă. Celibii din Blaj au absentat din motivul, că la adunările generale ale asociațiunii transilvane se adună de regulă multe femei, și lor nu le iartă canónele a se uita la femei la vederea publicului. Din Brașiov s'au văduț o grămadă de trocari adunând călți pe stradele Reghinului. Din Bistriță mai mulți țereni încurcați în procese umblau după avocatul Muntean cu forșusul în proțap, dar' nu l'au aflat, ear' pe o văduvă grasă o am auzit întrebând: N'ați văduț pe avocatul Lica? Din Năsăud am văduț numai o pletă spênđurând în salonul barbierului, care m'a ras. Din Cluj au participat mai mulți ovrei la târgul de septemână, ce s'a ținut sub durata ședințelor asociațiunii transilvane în Reghin. Am mai văduț apoi pe eroul național Axente Severu cu contele Teleki la braț, și pe mai mulți popi

din jurul Reghinului, pe care cetitorii mei îi cunosc din colónele mele, dar' eu n'am avut încă onórea ai cunóște în persónă. Am văđut și un unic Tribunist, însě și acesta a călětorit la Reghin pe speșele asociațiunei transilvane. Gurile rele đic, că și acest unic Tribunist a mers la Reghin, ca se audă, cum cãntă nevěștă-sa în public, pentru-că cum îi cãntă acasă știe, dar' despre musica de acasă a nevestei sale n'a publicat încă nici o recenziune în Tribuna.

Cu ocașiunea adunării generale a asociațiunei transilvane din Reghin s'a dat un banchet, un concert, ș'un bal. Eu la concert n'am fost. Asta din motive binecuvěntate. Tot din astfel de motive n'a fost boerul din Voila la bal. Eu prin urmare despre concert nu pot refera nimica, dar' mă bucur, că neputěnd refera, nu 'mi se dă ocașiunea a'mi blăștema urechile. Se đice adecă, că cãntările dela concert ar fi fost mai mult clasice decât românești.

Despre bal, póte că va refera boerul din Voila, și de nu, sigur va refera cocóna Gurădulce. Eu tac.

După cum am amintit, Români în Reghin sunt puțini, dar' câți sunt, îs mari bogătani, și de aceea ađi mâne o se le umble ca camelei, care a voit se între prin urechile acului în Raiu. Sunt și ospitali Români din Reghin, dar' totodată mari sgărciți. Atâta's de sgărciți Români din Reghin, încât, dacă te apucă'n casă, nu mai scapi din mâna lor, și dacă din întěmplare scapi, nu te mai poți duce. Eu scăpând din mâna lui Crișan, n'am mai putut merge la concert, și boerul din Voila sub tótă durata balului a jucat dormita într'un pat d'ale lui Dr. Todea. Apoi ear' eu, scăpând din casa și dela masa lui Șagău, și mergěnd la bal, tóte fetele se întorceau cu mine, de nu mai simțiam cum se întórcе pământul în jurul osii sale. Cum a fost la Barb, la Orbonaș și la alții, nu știu, pentru-că pe oas-

peții, care au participat la masa acelora, nu 'i-am vădut, dar' ei, sculându-se dela masă, sigur încă n'au mai vedut pe nime.

A treia zi după învierea bețiilor naționale dela Reghin, era proiectată o excursiune le Gurghiu. În acea zi pe la 10 ore din zi trăsurile erau gata. Boerul din Voila, cu totă obosala dela balul din patul lui Dr. Todea, umbla ca un leu după cai. Publicul zăcea mort de somn și de obosala dela bal. Dintre toți cei iubitori de excursiune, m'am aflat eu cu trei advocați și un episcop archidieceșan, laolaltă trei eroi, gata a suporta și greutățile unei excursiuni la Gurghiu. Noi trei inși, doi cai, cocișul Peter, și un hinteu cu trei și jumătate rôte, am plecat la 11 ore din zi la Gurghiu, fosta reședință alui Racoți, unde cu ajutorul lui Dumneșeu și al cocișului Peter am ajuns la 1 oră din zi.

Racoți, nu mai încape nici o îndoială, a fost român. Asta se vede chiar și din cunoscutul și marșul lui Racoți. «

Castelul lui Racoți din Gurghiu, pôte se fie fost odinoră grandios, ași, cu tôte, că de două-ori s'a reparat, e petecos. Următorii lui Racoți de ași — așa se vede — au sărăcit cu desevêșire. Noi am aflat în castel numai un șvab kulturegylesit, un căpău, și două găini fără cocoș. În parcul din dosul castelului mai mult ne-au impus maeștatea plopilor, și recunoscuta lor bonitate pentru fabricațiunea de linguri și fuse.

Era la 2 ore din zi, și fiind stomachul înaintat, am părăsit castelul lui Racoți. La părăsire, eu am dat șvabului pentru meritele sale în scrântitura limbei maghiare 1 fl. bacșiș, dar' l'am agrăit românește, și 'mi-a înțeleș bacșișul. Ceialalți companiști ai mei n'au dat șvabului nimica, dar' cel puțin 'și-au luat dela el, în limba maghiară, adio. În momentul adioului mie mi se părea, că din dealul înalt din mijlocul parcului, echo a reflectat terminul „Schmutzian!“

Din castel ne-am dus oblu'n cârcimă, unde am aflat un sas din Reghin făcând arendaşului ovreu serviții de iobagiu, și am cerut de mâncare. Neavând cârcimarul după sufletul seu nimica alta decât ouă, eu demonstrând, că nu's neam de dihor nici de țarcă, am refusat mâncarea. Ceialtați 'și-au cerut ouă, le-au păpat, eu m'am uitat. Ca se nu stau totuși cu gura gólă, am cerut vin. Cârcimarul m'a ascultat, dar' a greșit butea, și 'mi-a adus vin din acea bute, din care ovreii au adăpat pe Christos cel restignit pe cruce, și eu n'am beut nici vin. Epitropul archidiecesan a cerut bere, pe care, cu tóte că făcea spumă la gură, de cugetai, că e turbată, o a beut cu tigna gr. or. vrednică de învidia tuturor bróștelor lipsite de apă'n lac.

În fine eu, ne mai putând înghiți gol, până când ceialtați mâncau și beau, am strigat lui Peter se prindă. Peter m'a ascultat, și a prins, dar' 'mi-a făcut observarea, că nu póte pleca, pentru-că n'are cu ce plăti o porțiă de fên și o litră de vin, ce a mâncat și beut cu cai cu tot. Ce era se fac? am strigat: Zahlen!

La cuvântul acesta urgisit de Tilu-Buhoglindă, de bătrânul Leonat, și de toți debitorii, epitropul archidiecesan 'mi-a đis se plătesc c'o cale tot ce s'a consumat, și apoi la sfêșit ne vom trage socoteala. Ca se scap mai iute din cârcima ovreiască am plătit tot, și am plecat înapoi cătră Reghin pe drumul, care duce prin băile dela Jabenita, unde, după programul đilei, ne-am fost propus a ne scâlda, și apoi a prânđi boerește.

Am ajuns la băile din Jabenita. Epitropul archidiecesan 'mi-a đis se scot pentru toți bilete de scâldat, ca se nu se încurce socoteala. Am scos pentru toți bilete, le-am plătit, și ne-am dus se ne scâldăm. Eu gonit de fóme, m'am desbrăcat iute, m'am îmbrăcat în costumul băilor,

în care omul nu se scaldă singur, dar' apropiindu-mă de lac, d'odată am simțit că mă prind frigurile. Nu m'au prins frigurile de frig, ci de înfățișarea lacului, în care stam gata a sări. Băile din Jabenîța sunt băi de sare, sau mai bine ȕis băi de apă, în care sarea înotă prin apă în milioane de atome prefăcute'n vermi de forma lipitorilor desvoltate până la mărimea bónelor de ovás.

Din cauza asta eu nu m'am scaldat, ci m'am îmbrăcat răcorit de baia din Jabenîța ca și moțul, care a beut rachiul dela nu știu care solgăbirău.

Până-ce consoții mei la excursiunea cătră reședința principelui Racoți se scaldau încă, eu eram îmbrăcat gata. Atunci episcopul archidieceșan 'mi-a strigat din lac: Dute frate la restaurantul băilor, și tocmește de mâncare pentru toți, că îndată venim și noi. M'am dus și am comandat mâncarea. Când mâncarea era gata, și colegii mei au sosit din baie. Am mâncat cu toții bine, am beut bine, și am luat și câte o cafea neagră, dar' când era se plătim, episcopul archidieceșan m'a provocat, ca pentru unitatea socotelii, se plătesc eu. Am plătit, și am plecat. La 6 óre din ȕi am ajuns în Reghin.

În Reghin n'am mai aflat pe nime, nici reghineni nici óspeți. Consoții mei, dându-se jos din trásurá, s'au dus și m'au părășit. Eu am rămas cu Peter. Peter 'mi-a cerut cãrăușia de 5 fl. 50 cr. Eu, fiind-că Peter n'avea pe altul în mână decât pe mine, ca se nu mai fac și cu poliția cunoștință, 'i-am plătit, și am început a întreba pe stradele orașului: Unde's Români din Reghin, și unde's óspeții?

În fine am aflat, că Români din Reghin, ca se scape de óspeți 'i-au scos din oraș, și 'i-au trecut dincolo de Mureș pe promenada orașului, de unde apoi, nu cumva se se mai întórcă, 'i-au petrecut până la gară, și aici, sub

flueratul locomotivei, de bucuria despărțirii, 'și-au luat adio dela ei.

La gară m'am întâlnit c'un consoț d'ai mei dela excursiunea cătră Gurghiu, un avocat tiner din Deva, și precum se vede, încă om cu puțină esperință. Acesta 'mi-a plătit partea sa din socoteala excursiunii. Ceialți consoți sigur au călătorit pe classa a treia, că eu nu 'i-am mai vădut.

Ce era se fac, am plecat și eu cătră Sibiiu, și m'am jurat pe toți sfinții gr. or. și gr. cat., că eu cu epitropi archidiecesani nu mai plec în viața mea la reședința lui Racoți din Gurghiu.

Et quod erat demonstrandum: Eu în societatea prietinelor din excursiunea dela Gurghiu am jucat rolul lui Iuda din societatea lui Christos — eu am purtat punga, cu unica deosebire, că purtând punga mea, nu m'am spênđurat.

Gata se'mi uit de banchet. La banchet am petrecut bine. Bucatele au fost fôrte bune, dar' cei mai mulți nu aveau unde le băga, pentru-că n'aveau straița la ei.

Sub decursul banchetului, musica din Reghin a cântat mereu românește, dar' nici una românească. Toaste s'au ținut numai oficióse, la finea cărora publicul își blăstema urechile, dar' bea exoffo. Un singur toast neoficios s'a ținut, și ala a fost al meu. Iată'l:

Domnilor și dómnelor!

După cum ne-a spus domnul președinte în cuvântarea sa de deschidere, au trecut 29 de ani decând muncim în literatură și cultură. Și atâta s'a mărit și s'a înălțat la această masă literatura română și cultura poporului român, încât un străin lesne ar putea crede, că poporul român trăiește din literatură și cultură, și nu mai are lipsă a se ruga lui Dumnezeu pentru mămăliga de tóte ȃilele.

Nu se p^ote t^ăg^ădui, avem at^âta literatur^ă, înc^{ât} litera^ții no^ștri au norocul, c^ă ș^{ti}u r^ăbda, pentru-c^ă alt-cum sigur ar muri de f^ome. Noi, în abunden^{ța} literatur^{ei} de care dispunem, chiar și meseriile am început a ni le întemeia pe calapodul literaturⁱⁱ. Spre dovadă mă provoc la „Meseriașul român“ alui Baiulescu dela Brașov. Acesta, încep^{ând} a și cârpi cismele cu literatur^ă, d'odată s'a pomenit descul^ț. Și ce voi^{ți} mai multe dove^đi despre abunden^{ța} no^ștră literar^ă, când însuși Calicul s'a sim^țit chemat a face literatur^ă.

Avem multă și vechie literatur^ă, domnilor și d^omnelor, înc^{ât} am început a o serba prin iubileuri. Gazeta Transilvaniei a iubilat, a iubilat Luminătorul, Calicul a iubilat, a iubilat Familia. Ar fi putut iubila de mult și Telegraful Român, înc^ă sub fericitul în Domnul N. Cristea, dac^ă brânza opiniunii publice nu i s'ar fi împu^țit tocma în ajunul iubileului.

Și cum se nu iubileze gazetele no^ștre, domnilor și d^omnelor, când nu mai încape nici o îndoială, ca acel român, care ar fi în stare a încassa t^ote rasan^{țe}le de abonament ale gazetelor no^ștre, ar fi cel mai bogat om în Transilvania.

At^âta literatur^ă avem, domnilor și d^omnelor, înc^{ât} ne mai av^{ând} ce face cu ea, am început demult a o exporta în România. În urma acestui export fra^ții no^ștri din jurul Dâmbovi^{ței} înc^ă au început a înainta cu spiritul timpului, și din an în an devin tot mai pro^ști. La ei se nasc gazetele ca bure^{ți}ii în postul lui St.-Petru, și adeseori atari gazete, de care cetindu-le sau î^{ți} stă mintea'n loc, sau ne-bunești cu des^ăv^êșire. Apoi multe gazete d'ale fra^ților no^ștri din jurul Dâmbovi^{ței} au de ragulă mai multe erori de tipariu dec^{ât} abon^{en}ți.

Unde'i at^âta literatur^ă, câtă la noi, acolo trebue se fie și cultur^ă. Literat^ura cu cultura merg m^ână'n m^ână.

Una de alta nu se pot despărți, ca și cerșitorul de straița gólă. Spre dovadă mă provoc la Eminescu. Eminescu a fost sigur un mare literat, și un bărbat fórte cult. Acesta, în momentul, când tótă lumea română îl admira și'l preamărea, a murit de fóme. Acum frații noștri din jurul Dâmboviței ridică lui Eminescu un monument. În acest monument Eminescu va putea trăi seculi întregi din meritele sale literale și culturale, pentru-că de mâncare nu mai are lipsă.

Avem cultură, domnilor și dómnelor. Asta ni se vede și din exteriorul nostru. Purtăm pantaloni, frac și clac, corzete și șleperi. Apoi e lucru cunoscut, că țeranul consideră pe toți cei-ce pórtă haine vinete de oameni culți. Durere numai, că atare cultură e adeseori meritul croitorilor, și nu al nostru.

Atâta cultură avem, domnilor și dómnelor, încât am început a cultiva prostia. Și asta nu fără motiv, devremece omul cult trage cele mai mari folóse din prostia deaprópelui seu. Omul cult — așa se đice — nu se ceartă. Noi însă, cu tótă cultura, de care dispunem, ne certăm ca — ca filosofii. — Spre dovadă nu vreau se mă provoc la Tribuna, pentru ca Telegraful Român se nu creadă, că vreau se dau în Gazeta Transilvaniei, dar' noi ne certăm din motivul, că nu știm care suntem mai culți. Și apoi mai avem un motiv. Ne certăm, pentru că ținem la scriptura care đice: Iubiți-vě ca frații, și certați-vě ca țigani.

Alte neamuri de oameni, domnilor și dómnelor, mult mai înaintate în cultură decât noi, ađi își împută încă, că prea puțin s'au înterestat de cultura femeii. Noi n'avem se ne facem atare împutare. Noi ne-am înființat și un asil pentru cultura femeii. Ȃsta e șcóla civilă de fete a asociațiunei transilvane. Și ca oameni culți, care suntem, și

acest institut l'am înființat certându-ne — dar' l'am înființat. L'am înființat în conștiința, că cultura întărește legătura între bărbat și femeă.

Eu, ce e drept, am fost dela început contra înființării institutului pentru cultura femeii. Eu și Harșan. Ce motive a avut Harșan, ști-va nevastă-sa. Alcum fratele Harșan e aici, îl puteți întreba. Eu am avut motivul meu. Eu țin mult la sfânta scriptură, din care am învățat, cum strămóșa Eva, fără pic de cultură, cu'n simplu măr, a tras pe Adam pe sfórá. Așa ne spune sfânta scriptură. Eu n'am avut onórea a cunoște nici pe Adam nici pe Eva în persónă. Sfóra însă o cunosc și eu în persónă.

Destul, institutul pentru cultivarea sexului celui frumos — care între noi fie ȓis, dacă e într'adevăr frumos, n'are lipsă de cultură — s'a înființat. Treacă ducă-se. Cultivezese și femeile — n'am nimica contra. Cultura e libertate, și o femeă cultă măritându-se, nu va cere dela bărbat mai multă libertate, decât ca să'l încele.

Eu îmi ridic deci păharul meu pentru cultura femeii, și pentru trăinicia sforii!

Sus Marcule!

Dina, dina, dina, da,
Dina, dina, da!

Hop Marcule și te pune
Și jăcă'n prima Răpciune,
Că ți-oi da vinars de prune
Dar' nimărui nu mă spune.

Nu mă spune Mărcuț nu,
Fără jucând mi te du
Până sus la Năsăud
Unde lucruri mari s'aud.

Acolo — veți nu greși
Mergi la Larionessi
La procatrul cel gras
Care'i beat — fără de nas.

Altcum el nu des se'mbată,
Dar' atunci stă se se bată
Și cu dracul, de'i stă'n cale
E omul cu capul mare.

Și în stadiul de beție
Face câte-o așa prostie
Cât ți gréță când îl vești
E omul cu ochii verși.

Nu'i însurat, e holtei,
Dar' nu fuge de femei
Când e beat, ear' când e treaz
Are altfel de necaz.

De rîvnitor spre bani ce'i
Ar beli și șapte piei,
De pe sërmanul popor
Care'i la bancă detor.

Deci jócă'l puiuțele
Se'i sară obielele,
Dar' mi'l jócă cum se cade
Mi'l înfieră și mi'l arde.

Că de nu li înfiera
Nici el nu s'a înfrêna
De belit, de jupuit,
Pe poporul necăjit.

Las' că sërmanul popor
Vede'n ori-ce procator
Tot câte un belitor;
Dar' din țece advocați
Din țece armenești frați
Din țece jidani lenești
Nu poți se alcătuești
Un unic Larionesse
Cu măsele atât de dese

Și cu dinți sfärticători;
Mě, cincideci de procatori
De cei bine mîncători
Poți face din el singur,
Și'ți mai rămâne de un ungur
De cei tăiați împrejur!
Jócă-mi'l dar' puiule
Pân' l'or lua junghiurile,
Dă'i cu laba preste nas
Pân' s'a sătura de tras.

Că'n lumea asta sunt tragăi
Și belitori, dar' între ei
Larionessii-i director,
E președinte tuturor.

Toți jidovii din Moldova
Bucovina, Galiția
Cu cei dela Buda-Pesta
Toți și'l pot de model lua!

Că ei p'ângă el sunt pitici
Sunt ca micuțele furnici,
P'ângă cal ori rinoceros
Toți armenii's ca el mai jos.

Deci fiind că stă așa sus
În a trasului artă pus,
Tu cobóră, că scris este
Belit va fi cel ce belește.

Apoi Marcule frumos
Dute pe Someș în jos,
Până'n Dej acolo stă
Și un mic csárdás jócă.

Dar' Mărcuț, de nu ești ungur, Nu știm în ce Xinaxar,
Nu juca tu numai singur Octoich ori Calendar
Că ai în Dej companiști Află el nume de aceste
De'ntre ei abia te miști. Cu care se proslăvește?

Sunt procateri mari și mici Póte că el le forméză
Și alt soiu de pricolici Și pe tipic le așeză
A la Hossu dar' pardon, Numa așa din pasiune,
Că ăla'i mare cocon. Atunci 'i ȃic: plecăciune !

Este însă în Dej un popă Părințele, ști nu ști?
Mare cât un tuz de dobă Te-om trimite la Sibiu
Botezat popa Velea, De'i batjocori poporul
Nici că'l veđi fără lulea. Ce'ți aduce părăstasul !

În loc de cădelniță Nume au oamenii toți,
Cu pipa'i pe uliță, ȃi pe nume dacă poți,
În tract ori unde se duce Dar' nu da pilde'n popor
Pipa o ia în loc de cruce. În mod batjocoritor !

De merge la preumblare Ție bine părețiar
Pe pipă merge călare, Lumea dacă ȃicețiar
Turcii'n Dej de-ar năvăli În loc de popă — pipău
El în pipă s'ar vîrî În loc de Velle — jășcău ?
Și turcii nu l'ar găsi.

Acest protopop uniat ȃi tu singur, bine ar fi,
Este minunat la sfat, Liniștit tu te-ai simți ?
De aceea, cum unii ȃic, Și ști : „ Ce ție nu'ți place
O se'ncapă canonic. Nici tu altuia nu face ! ”

Și cum nu când el tractéză Popa'i pus se dee pilde
Pe turma'i ce cuvântéză Nu se schimbe numai pipe,
Per „ Ciorofleacă ”, Măgari Pilde dar' părinte, pilde,
„ Lefârdaie ” „ Petecari ” ! ” Nu batjocuri, jășcău, pipe !

Marcule, se nu mă minți,
Mergi din Deej la Kovaszincz
Unde popa Ioan Cure
Se crede a fi'n pădure.

Și cum că popa Ioan Cure
Se crede a fi'n pădure,
Deduc dina lui cântare
Ce o cântă'n ȕiua mare:

„Dragă mi-e crâșma'n pădure
„Că io's popa Ioan Cure
„Și beau vin și mănânc mure,
„Hei, și de se'ntîmplă se mă'mbăt
„Numai lemnele mă vęd!”

„Hei ba și urită mi-e crâșma'n sat
„Că vinu'i prea pipărat,
„Și de se'ntêmplă se mă'mbăt
„Tóte babele mă vęd!”

Dar' el tot în sat se'mbată,
Și cade pe sub poiată
Și prin șanțuri pe sub garduri
Se tavăle'n tóte lături.

Ear' când 'i cu plitu'n baltă
Se mai bate, se mai cértă,
Cu cei ce prin șanț nu'l lasă
Și'l duc cu puterea acasă.

Apoi nu'i destul că bea
Cât șapte porci și o purcea,
Nici nu'i destul că se'mbată
Până'și móie barba'n baltă.

Nici nu'i destul că se cértă
Cu cei ce'l scot de prin baltă,
Nici nu'i destul că se bate
Cu bicherii de pe șate.

Nu — pre lângă tóte aceste
Nici legea nu și-o cinstește,
Nici serbători nu mai ține,
Batel'ar ȕiua de mâne!

El în serbători legate
E pe hotar la bucate,
În loc de a fi în altar
Trierează pe hotar.

Ear' dacă lucrătorii
ȕic: părinte ni-or trăsni!
El răspunde: nu vę temeți
Pân' pe mine mă vedeți!

P'acesta Mărcuț se'l joci
Se'i curăți barba de floci,
Și gurișóra de óse
Se nu mai ródă prinóse,

Și jucându'l se'i descânti
Și pe glas șapte se'i cânti,
Popo lasă beția
Bată-mi-te troița!

Las' cérta, bătăile,
Bată-te prescurile
Cari le mândi făr' d'a fi vrednic
Tu popo cel mai mult vrednic!

Las' că nu s'a îndrepta
Nici când s'a'ndrepta leuca
Se faci liniă din ea,
Aleluia, Aleluia !

Dar' cel puțin se se știe
Cu câtă nevrednicie
Pórtă și el ținghilie
Ëst butoiu plin de rachie.

Se știe ori-ce făptură
Ce fel de caricătură
Se înfundă de prescură,
Fără rușine sau ură.

Apoi Mărcuț se grăbești
Se te duci la București
Și acolo se vestești
Ce se află la Orlești.

Ști: în districtul Vâlcea
Unde-o dus mutul iapa,
Și pascând'o veră întrégă
O vëndu în loc de capră.

Ajungënd la București
Veți Mărcuț se întâlnești
Pe cocónele Procopoe,
Pe cari un grec le despóie.

Și dacă li întâlni
Tu Mărcuț li povestì,
Cum se pórtă de cinaș
Călugărul arêndaș.

Hei, că Cutlumosianos
Meletins dela Athos
Care-a ȃis că e stareț
Este dintre cei smintiți.

El nu'i călugăr, ci 'i drac,
Cu potcapiul pe cap,
Este un destrăbălat,
Un șarlatan blăstemat.

De când venì din Fanar
Multe lacrămi cu amar
Stórce din bieții creștini,
Dați în el ca'n câni.

El acolo la Orlești,
S'a încunjurat de greci
Cari mulg și tund poporul,
Șil' despóie sërmanul.

Ba nu'i destul că'l belește,
Cil' chiar pușcă, îl prăpădește,
Ear' sfântocul din Athos
Vede, dar' trece fălos.

Apoi pretinsul stariț
Batăl' patruđeci de sfinți,
Necinstește fetele
Și tóte slujnicile.

Ear' dacă's împocăite,
Acel hoț plin de păcate
Din curte'i le duduiește
Și cu altele trăiește.*)

*) Veți „Funcționarul” nr. 355 din 20 Maiu a. c.

Întâlnind cocónele
 Tu Marcule spunele,
 Că dênsele ca muieri
 Pecat strigător la ceriu
 Au făcut când au legat
 Têrg cu acel blêstămat.

Spunele că urși ori lupi
 Nu fac pradă între miei,
 Câtă ăst stariț și grecii
 Cu cei ce convin cu dênșii.

Mai spunele că'n oltar
 Nu pot face serindar
 Mai bun, mai bine primit
 Decât apucând de plit
 Pe ăst călugăr arêndaș,
 Și ducându'l la oraș
 Și arătându'l pe pãrale
 La cei ce-or trece pe cale,
 Ca lumea se mi'l cunóscă
 Și de el se se feréscă
 Ca de cănele turbat
 Ca de dracu 'mpelițat !

Spunele că'i de prisos
 Se aducă din Athos
 Stariți încamilavcați
 Și se'i pună administranți
 De moșii, și arêndași ;
 Pot ele merge'n oraș
 Și scóte din pușcării
 Pe cei plini de mișelii,

Și jur că vor fi mai sfinți
 Decât acesta stariț
 Cu care s'au făcut de rís,
 Ear' poporul va ofta
 Și va binecuvênta
 Memoria lor și a ta
 Mărcuț, că ce li'nvêța.

Ear' fiind în București
 Marcule tu se gândești
 Și bine se socotești
 Se socotești: unde ești ?

C'acolo mulți Bulgãroi
 Grași ca boii cei greoi
 Batu'și joc și rîd de noi
 Și mănecă ce'i bun în noi.

Mulți Greci cu nasul subțire
 Pusus'au pe chiripire
 Cu Jidani'i'n companie
 Și'mi umplu țara de rîie.

Ia-te Mărcuț după ei,
 După Jiđi și Grecotei,
 După Armeni și Bulgãroi
 Și'i alungă dela noi.

Dute pe drum bătênd doba
 Și fă ca și Țepeș-voda,
 Scóte din grâu polomida
 Și Jidanii din... catedre.

Jidanul unde se pune
 Pare că s'a pus cărbune

Arde țara, arde locul,
 Ca și unde zace focul.
 Ear' Grecul unde s'așeză
 Ca și locusta pe vară,
 Mâncă, róde, pustiește
 Și vėzduhu'l ımpuțește.
 Curățã țara Marcule
 De aceste molecule
 Și de alte polomide,
 Gãrgãrițe și omide !
 Cã cu vremea ce-o vremit
 Printre holde o nãpãdit,
 Multe neamuri de urđici
 De ne fac trupul beșici.
 Pune-te, curățile,
 ın cuptor aruncã-le,
 Apoi chibrite dã-le
 Rãdãcina piérã-le
 Numele rėmãnã-le
 La tóte tėrgurile !
 Apoi Mãrcuț de acoloa
 Vino ear' ın țara ta
 ın orașul đis Gherla,
 Și spune'ı la vlãdica :

Vlãdicã, mãria-ta,
 Popii'n vlãdicia ta
 Pusus'au pe procopselã
 La slove nu fac greșelã.
 Cei mai mulți fac igzițir
 Lãngã litruța cu spir,
 Dupã ce se'ngãimãcesc
 Magyar-Államul cetesc
 Și grozav ıl tâlcuiesc.
 Cãrți, gazete românești
 Pe la ei nu ıntãlnești,
 Dar' litruța cu spirul
 ıli lãngã sticla cu mirul.
 Dacă vlãdicul deștept
 Ar pretinde un conspect
 Preste astfel de preoți,
 Atunci, Mãrcuțule poți
 Se vii la redacție
 Și catalogul ție
 Dați'l'oiu se ıl cetești
 Și frumos se'l tâlcuiești
 ın ton lin și frumușel
 La prima lui Brumãrel.

Cocóna Gurădulce.

Câț, că tu n'ai fost la balul din Reghin!

Iarna, véra, primăvéra și tómnă nu deschídi gazetă românească se nu dai de baluri, concerte, împreunate cu joc, representațiuni teatrale, după care urmează joc, și alte petreceri, în tóte părțile patriei nóstre. Noi, câtu'i anul, jucăm și cântăm. Apoi se mai đică cineva, că noué Românilor nu ne merge bine în Ungaria, că'i saiu cu ghia-răle mâței în obraz. Câț!

Românul e făcut pe joc și pe cântec. El jócă sătul și flămând, și cântă de sete, ca vindereul în timp de se-cetă după plóia. Pe timpul lucrului de câmp, românul

pleacă cântând și jucând la lucru, lucră cântând și jucând, și séra tot cântând și jucând se întorce din câmp acasă. Așa'i românul, ce-o se'i faci, și numai așa se esplică la noi mulțimea balurilor, și a concertelor. Câț!

Poporul nostru merge la joc. Inteligența și semiinteligința noastră merge la bal. La orașe și'n cetăți chiar și servitórele române merg la bal, nu la joc. Pe stradele Sibiiului, spre pildă, auđi Dumineca și serbătórea adeseori servitórele și Măieritele strigând: — Unde te duci veruco?

— Mă duc la bal!

— Da unde'i bal?

— La Jóndrea'n Grópă! Câț!

La Jóndrea'n grópă e o odaiă mare, care se mătură numai odată'n septămână, și de regulă după bal. În jurul odăii sunt bănci lungi, în mijlocul odăii, spênđurând de grindă, o lampă, care nóptea vede numai când e lună, doi țigani, cu două diple, și laolaltă trei córde, dar' după-ce publicul se adună, și țigani încep a cârțăi, balu'i gata. Câț!

Până-când poporul nostru merge la joc nu mă tem de desnaționalizare, chiar și dacă în fie-care sat românesc se nasc 77 de kulturegyleturi. Mă tem însă de desnaționalizarea poporului nostru prin baluri. Poporul nostru se se ferească ca de foc a merge la balurile inteligenței ș'ale semiinteliginței noastre, că'i perdut. La balurile inteligenței ș'ale pseudointeliginței noastre nu mai afli costum național românesc, nu mai afli musică națională românească. Balurile inteligenței ș'ale subinteliginței noastre devin din an în an mai mult mijlóce de desnaționalizare. Câț!

Dacă, după cum cetiiu dăunăđi în Gazeta Transilvaniei, și'n Cenade, o comună, în care Sasi și Unguri, cu găini și cu cocoși cu tot cântă românește, la o petrecere românească, s'a jucat mai mult ciardaș și valsuri, ear' costume

românești n'au fost deloc, atunci cînda veacului românesc a ajuns deja pînă'n dealul Ceneșii în mijlocul unui ținut curat românesc. Cîț!

Dar' ce mă frec eu de balul din Ceneș? Chiar și balurile asociațiunii transilvane pentru literatura română și cultura poporului român sunt ași mijloce de desnaționalizare. Cîț!

După cum se știe, asociațiunea transilvană nu pôte trăi fără baluri, ca și academia română din București fără „u“ final, și eu n'am cercetat baluri d'ale asociațiunii transilvane, care atît din punct de vedere al costumului național românesc, cît și din punct de vedere al jocurilor, se mă fie mulțămît cu desevîșire. Tôte balurile asociațiunii transilvane au fost caricaturi naționale. Cîț!

Cel puțin estan credeam, ca Reghinul cu puternicul seu ținut românesc, va aranja cu ocaziunea adunării generale a asociațiunii transilvane din 27 August un bal românesc în formă și scriptură, dar' m'am încelat amar. Balul asociațiunii transilvane dela Reghin se pôte numi cu drept cuvînt o batjocură națională. Maioritatea sexului frumos s'a prezentat la bal sau în șlepuri, sau în costume bulgărești, și vai urît 'i-a stat. Ș'apoi am vedut un șlep dus extra dela Sibiu, pe care numai Ovreei, sau pôte și Englesii iubitori de anticități ar mai pune ôre-care preț. Am vedut costume bulgărești cu grămada, pe care în Bulgaria cea din urmă servitóre s'ar rușina ale purta, dar' la noi în Transilvania, în urma unei false păreri, trec de costume naționale românești, și asta din motivul, pentru-că și noi voim a trece tot așa de proști, ca și frații noștri din jurul Dâmboviței, care le-au adoptat. Cîț!

Și of ce păcat strigător la ceriuri! Acele dame și damicele, care la balul asociațiunii transilvane din Reghin

s'au prezentat în costume diformătore bulgărești, erau ființe frumoase, și ca atari ar fi întrecut în valoare înălțimea turnului lui Eifel, dacă în lipsa de alt costum, adoptau costumul, pe care strămóșa Eva l'a purtat în momentul, când umbla prin Raiu după foi de brustur. Cât!

Apoi e un scandal public românesc, că ordinea de tanț dela balul din Reghin era germanisată ca și concertele lui Dima și ale lui Popovici. Călușerii, care la balurile asociațiunei transilvane, și și la alte baluri, jócă jocuri naționale, ca și estan la Reghin, cu mult foc și eroism, s'au degradat la rolul unei comedii de tîrg, la care publicul se uită cu plăcere, și aplaudează nebunește. Cât!

Bine, până acolo am ajuns noi în desvoltarea noastră națională, ca se ne fie rușine a ne juca la bal jocurile noastre românești? Ce simț național românesc se poate desvolta într'un român jucând valsuri germane, și polce polone? Cât!

Au fost ce e drept la balul din Reghin și costume naționale originale românești transilvanene din ținut și depărtare, dar' cele mai multe falsificate prin încărcături nenaturale, și asta din condamnabilul îndemn de a te arêta în public mai mult decât ceea-ce trebuie se fi, adecă român din creștet până'n tălpi, la inimă și'n port. Mițuluc!

Singur două dame s'au prezentat la balul din Reghin în costume adevêrat românești, care au reprezentat portul femeesc al unui ținut din Transilvania: Dómna protopopésă Măneguț din Têrgul Mureșului, și dómna Maria Dan din Borgoprund. Cea dintâiu în simplul, dar' drăgălașul costum din Poiana, cea din urmă în pitorescul costum din valea Bârgăului, deși încâtva prea bogat în chindesituri. Amên-douê aceste dame s'au premiat din partea asociațiunei transilvane cu câte doi napoleoni legați în mijlocul unei

cocarde formate din pantlici în colori naționale. Mie, drept spunând, 'mi-a crescut inima cât un profund, când juriul compus din domnii P. Cosma, Dr. Hossu Longin și domnișóra Felicia Dr. Raț a acățat în pausa balului, la vederea întregului public, cocardele naționale cu cei doi nașoleoni pe peptul meritateleor purtătóre a costumului național românesc din părțile Transilvaniei, și de bucuriã am strigat: Se trăiască costumul național românesc! Mișuluc!

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Vasilie Alexandri.

Marele poet național Vasilie Alexandri a murit!

Se trăiască „gintea latină!”

Fie-î țărina ușóră, ca și poporului român
ritmul poesiilor sale!

Calicul.

Scântei și cenușă din filosofia doctorului Amnariu.

Cel-ce iubește șórecii, nu póte suferi mâțele!

* * *

Măgarul e cel mai conservativ individ, el, ca în timpul lui Adam, e și ađi sur, cu crucea'n spate, și cu urechi lungi!

* * *

Un nebun e cel-ce se încrede unei femei, dar' mai mare nebun, cel-ce nu se încrede nici uneia!

* * *

Mai folositor e a ceti o carte bună, decât a scrie una rea, dar' asta puđini scriitori vreau se înțeleagă!

* * *

Nu te teme atáta de tária femeilor, cât de slábiciunile lor!

Când nu plouă-i vreme bună.

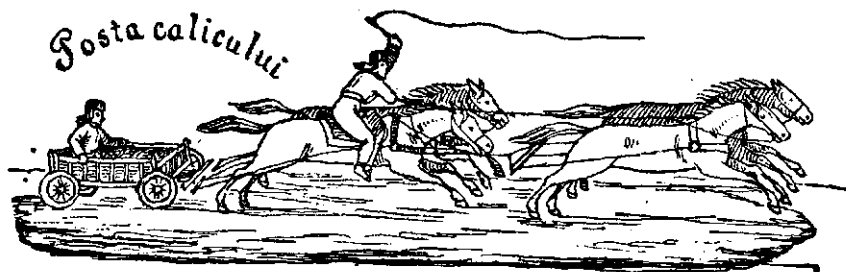

— Bine frate, pentru ce nu reparați coperișul șopronului, că sub șopronul este plouă ca'n câmp!

— De, acumă nu se pôte, că plouă!

— Asta se se facă cându'i vreme bună!

— Vorbă se fie, pe vreme bună nu'i de lipsă!

D-lui M. T. în Fizeș: Autorul corespondinței, pe baza căreia în Nr. 6 1890 pres., fără motiv am atacat pe protopopul Verșetului I. Popoviciu, e învățătorul Lazar Ciorman. Cine e Lazar Ciorman nu știu, pentru-că n'am absolvat cu el pedagogia la academia mincinoșilor. Se vede însă, că Lazar Ciorman e un individ, care merită totă încrederea acelu public, care se uită cu ochii, până-ce, pentru minciunile sale 'i măsuri 25 pe revers, și poate constata, că a primit porția meritată. Fi sigur domnul meu, că eu mai bucuros las se'mi sece condeul în mână, decât se atac pe cineva fără ca se merite atacul. Ș'apoi nu pretinde dela mine se cunosc pe toți mișeii, care'mi trimit corespondințe false.

Abonentului din Caransebeș: „Minile țiganului nădravên“, cu ilustrațiuni, se vor publica sigur în numărul viitor.

La adresa restanțierilor: Numărul din 1 Octobree se va expeda numai la adresa celor-ce până atunci își vor plăti abonamentul restant.